

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: En ny Upphovsrättslag (SOU 2011:32)

Maunsbach, Ulf; Wennersten, Ulrika

2011

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Maunsbach, U., & Wennersten, U. (2011). Remissyttrande: En ny Upphovsrättslag (SOU 2011:32).

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET
Juridiska fakulteten

YTTRANDE

2011-10-17

Dnr LUR 2011/74

1

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Juridiska fakultetsstyrelsen
Universitetslektor Ulf Maunsbach
Doktorand Ulrika Wennersten

Remiss: En ny Upphovsrättslag (SOU 2011:32)

Ju2011/3249/L3

Juridiska fakultetsstyrelsen, som anmodats att yttra sig över rubricerade betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Ulf Maunsbach och doktorand Ulrika Wennersten.

Upphovsrättsutredningens arbete inleddes i maj 2008 med direktiv att göra en allsidig översyn kring frågor om upphovsrättens övergång samt frågor om avtalslicens m.m. Därutöver har utredningen haft uppdraget att göra en språklig och redaktionell översyn av upphovsrättslagen samt att redovisa ett fullständigt författningsförslag. Frågorna kring avtalslicens har redan redovisats i delbetänkandet SOU 2010:24 (avtalad upphovsrätt) med följd att de delar av uppdraget som redovisas i förevarande utredning, SOU 2011:32, gäller den språkliga och redaktionella översynen av upphovsrättslagen samt förslaget till ny upphovsrättslag. Vårt remissyttrande inskränker sig till det senare betänkandet, i enlighet med instruktionerna i remissen.

I SOU 2011:32 föreslås inte några nya eller ändrade regler utan endast språkliga och redaktionella förändringar. De nya bestämmelser som finns med i den föreslagna lagen har redan remissbehandlats i samband med delbetänkandet SOU 2010:24 och kommenteras därför inte i förevarande remissyttrande. Det faktum att det i betänkande som vi nu har att ta ställning till inte föreslås nya materiella justeringar av upphovsrättslagens bestämmelser innebär emellertid inte att förslaget saknas relevans. Tvärtom har det under lång tid varit angeläget att se över utformningen av upphovsrättslagen, som under senare år kommit att bli synnerligen svåröverskådlig. Detta inte minst som en följd av Sveriges anpassning till EU-rätten och de direktiv som berör det upphovsrättsliga området. Särskilt kan nämnas implementeringen av direktivet om datorprogram (direktiv 2009/24/EG om rättsligt skydd för datorprogram), databasdirektivet direktiv 96/9 EG om rättsligt skydd för databaser), Infosoc-direktivet (direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället) samt sanktionsdirektivet (direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter.).

Juridiska fakulteten ställer sig därför generellt positiv till de språkliga och redaktionella förändringar som föreslås i nya lagen. Förslaget är genomgående väl motiverat och följer en logisk struktur som på det stora hela innebär en väsentlig förbättring i språkligt och redaktionella hänseende jämfört med den nu gällande upphovsrättslagen. Fakulteten är också positiv till att ta in bestämmelserna i internationella upphovsrättsförordningen (1994:193) i den nya lagen och därmed tydliggöra och betona upphovsrättens internationella karaktär. Det senare inte minst angeläget med tanke på att upphovsrättens i ökande utsträckning förekommer i gränsöverskridande sammanhang.

Den föreslagna nya strukturen är logisk och Fakulteten finner, likt utredningen, att det är lämpligt att placera reglerna om närstående rättigheter (kap 3) nära bestämmelserna om upphovsrätt (kap 2). Det framstår därutöver som välavvägt och klokt att samla bestämmelserna som begränsar upphovsrätten i kap 4. Det är dessutom genomtänkt att använda uttrycket begränsningar i stället för inskränkningar (som i nuvarande 2 kap URL), något som framstår som angeläget också med tanke på att samma terminologi förekommer i den nya varumärkeslagen (SFS 2010:1877 1 kap. 11 §).

Fakulteten anser därutöver att det är angeläget att den nya upphovsrättslagen, så som föreslagits, också följer den nya varumärkeslagen när det gäller strukturen i kap 9 och 10 om straffansvar, vitesförbud, skadestånd m.m. och om informationsföreläggande och intrångsundersökning (regler om bevissäkring) (Jmf VML kap 8 och 9). Det är också logiskt att kapitlen om ansvar och bevissäkring placeras efter reglerna om upphovsrättens övergång (kap 5) samt reglerna om avtalslicens (kap 6). Fakulteten anser dessutom att bestämmelserna om följerrätt och särskild ersättning i kap 7 är logiska att placera efter kapitlet om avtalslicens.

Lika naturligt är det inte att placera kapitlet om skydd för tekniska åtgärder m.m. (kap 8) inskjutet mellan kap 7 och reglerna om ansvar i kap 9. Kap 8 framstår rent generellt som en främmande fågel i upphovsrättslagen i det att bestämmelserna egentligen inte handlar om upphovsrätt, utan om skydd för sådant som kan skydda upphovsrätten. Med detta i åtanke skulle dessa regler kunna placeras efter reglerna om ansvar och bevissäkring (dvs. i det som nu är kap 10). Följen av denna förändring skulle bli att ansvarsbestämmelserna samlas i kap 8 och reglerna om bevissäkring i kap 9. Det handlar om en liten justering och Fakulteten har ingen stark uppfattning i frågan. Dock skulle det medföra den eventuella pedagogiska vinsten att man därmed får samma kapitelnumrering i upphovsrättslagen som gäller för motsvarande bestämmelser i varumärkeslagen.

Vad gäller de avslutande 3 kapitlen så förefaller det logiskt att placera dessa kapitel sist. Kanske kunde dock det föreslagna kapitlet 11 (övriga bestämmelser) läggas som det sista kapitlet, med följd att kapitlen om lagens tillämpningsområde flyttas fram ett steg. En allmän reflektion i sammanhanget är att dessa bestämmelser egentligen är mer centrala än vad som avslöjas av deras placering i lagen. En diskussion kring lagens tillämpningsområde (i materiellt och internationellt hänseende) är kronologiskt en av de första uppgifterna som måste tas i beaktande när en upphovsrättslig fråga ska diskuteras. Detta skulle motivera att bestämmelserna placerades tidigt i lagen (i direkt anslutning till kap 1). Det handlar dock om särpräglade regler som dessutom är tekniska till sin karaktär och det är därför uppenbart att mycket av den nuvarande pedagogiken som genomsyrar lagförslaget skulle gå förlorad om det som nu finns i kap 12 och 13 placerades

tidigt i lagen. Fakulteten har därför inget att erinra mot den nuvarande placeringen (med förbehållet att det kan övervägas att placera ”övriga bestämmelser” helt sist). Det är ju för övrigt också så att det är en väsentlig förbättring att lyfta fram bestämmelser om upphovsrättslagens tillämpningsområde med avseende på andra länder (även om de hamnar sent i lagförslaget) jämfört med att ha dem kvar i en särskild förordning.

Fakulteten har inga invändningar mot de föreslagna följdändringarna i andra författningar.

När det gäller den språkliga översynen så framstår den nya lagen som välformulerad. Fakulteten ställer sig med andra ord i huvudsak positiv även till de föreslagna språkliga justeringarna. En diskussion kring huruvida förslaget innebär en överdriven pedagogisk anpassning kan kanske föras. Fakulteten är tveksam till om det verkligen är nödvändigt att infoga innehållsöversikter i lagtexter (även i de fall det handlar om omfattande lagverk). Det är dessutom tveksamt om det är lämpligt att inkludera ”icke bestämmelser” i lagtext, dvs. paragrafer som inte innehåller regler. Om man ansluter sig till detta synsätt så skulle nuvarande 2 § i kap 1 inte platsa i den nya lagen och detsamma skulle gälla en del av de korshänvisningar som inkluderats i skilda paragrafer i lagförslaget. Fakulteten inser emellertid att det å andra sidan finns pedagogiska vinster med översikter och korshänvisningar och har därför inte någon stark invändning mot den föreslagna ordningen.

Avslutningsvis kan konstateras att uppdraget att granska upphovsrättslagen språkligt och redaktionellt också innefattade att analysera och ta ställning till behov av följdändringar i lagen på grund av tidigare gjorda lagändringar. Vad avser denna del av uppdraget kan Fakulteten konstatera att det inte har lyfts fram särskilt många områden där utredningen ser ett behov av nya ändringar. En följd av detta blir att Fakulteten inte kan avge något specifikt yttrande om detta. Vad som däremot kan ifrågasättas är om det ändå inte behövs en mer genomgripande materiell diskussion kring upphovsrätten och ett eventuellt behov av följdändringar. Här hade Fakulteten önskat att utredningen skulle presenterat ett bredare underlag för fortsatt diskussion, men kanske har det inte varit möjligt inom ramen för utredningens uppdrag.

Avslutningsvis ska ändå upprepas att Fakultetens allmänna omdöme, såvitt avser de språkliga och redaktionella ändringarna som föreslagits, är positivt. Fakultetens invändningar inskränker sig huvudsakligen till detaljer. Vad avser det eventuella behovet av ytterligare översyn är det Fakultetens uppfattning att en ny lag kan införas utan att det först krävs en ny utredning. De ytterligare ändringar som eventuellt kan behövas kommer säkerligen att kunna hanteras inom ramen för det kontinuerliga arbete som ändå fortlöpande måste ske för att anpassa upphovsrättslagen efter samtidens krav.

Enligt delegation

Ulf Maunsbach

Ulrika Wennersten